

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

A BAJAI SZABADELVÜPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:

Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttanak.

A parlamentarizmus alkonya.

(§) Távol a pártpolitikának országszerte főzűgő csatazajától, állami létünkért és országunk jövőjéért aggódó szívvel hirdettük a parlament rombadőlésének lesújtó óráiban a szomorú ígét: hogy alkotmányunknak, ennek a tört hárfának, melyet oly könnyelműen hányt-vetett a koalíciónak nevezett honmentő szövetkezet vakmerő fanatizmusa, lepattanni készül az utolsó hurja. És mikor elkövetkezett a parlamentarizmus megdöbbentő katasztrófája, a törvénytisztélet palládiumába vetett rendhíttelen hittel hirdettük ismét, hogy föltámadunk nemsokára abban a révben, hol korona és nemzet mindenkor egyforrottak: Deák Ferenc államföntartó nagy művének jegyében, mely restaurálni van hivatalva fenekestül fölforgatott állami jogrendünket.

A kuruc fantomok erőszakos hajszolában letört háromszinű szövetkezet kétségbeesett kapkodása és az ennek nyomán fakadt nemzeti kijózanodásnak egyre szélesebb körökben mutatkozott térfoglalása, oly kedvező auspiciumnak látszottak egy szebb jövő hajnalhasadására, hogy bizton hittünk benne, miszerint a koalíció végvonaglásának lezajlása után — üdvösséges napja virrad reánk majdan a csöndben szövegetett béke epekedve sóvárgott idejének. A bécerónán egyaránt uralgott apatikus csönd, egy lázálmából öntudra ébredt nemzet békeszomjának tetszett előttünk, egy a törvénytisztélet templomából kihurcolt ország epekedésének, mely várva-várja régi vezéreit, kik kivessék alkotmányunknak zátonyra került hajóját a koalíciónak rabszolgaságba döntő karmaiból.

És — bárha egyre töltünk is az országrend helyreállításának nemzeti irányu haladást biztosító révpártjától — az az egy immár letagadhatatlan tény, hogy a nemzet alaposan ráunt az ő háromszinű és ezerelű apostolaira, kik még most is úgy gerárlják magukat, mintha még mindig a népbizalom dicső glóriája övezné a féktelen agitációtól lázas fejüket. Harcot hirdetnek a fővezérek, mialatt az ország jogfosztott népe nap-nap után a béke csillagzatának fölragyogását várja és erőszakos ellenállással aláknázzák ennek a nemzetnek meglevő jussait is, melynek pedig több jogot és nemzeti államot ígértek a mandátumhajszásnak csak nemrég lezajlott napjaiban.

Ez a koalíciós terror és erőszak most ismét rombadőléssel fenyegeti alkotmányunknak egy kardinális alapkövét. Csaknem pozitívumként száll hire, hogy a választásokat ily fenekestől fölforgatott viszonyok közepette, a törvényes határidőben nem fogja kiírni a kormány. És ha ez a hír valóra válik, úgy lezárhatjuk talán hosszú időre Magyarország parlamentáris életének krónikáját.

Elvégeztetett tehát újból. És küszöbön az ország kormányzásának történetében egy új éra, egy csöndes korszak, melynek életéről csak a kormányrendeleteknek föl-fölhangzó tollsercegeése fog hirt adni.

A válságnak ez újabb időszaka pedig — félő — megint nem fogja egy táborban találni a nemzetet. A koalíciós terror majd ismét elemi erővel zug végig ezen a fölzaklatott országon és mint a legnagyobb magyar látónki szemével egykoron megjósolta: testvér a testvért fogja itt gyilkolni engesztelhetetlenül. Igenis: gyikos kezét emel a nemzet önmaga ellen, ha továbbra

is vak eszközevé szegődik a koalíció háromszinű lázalmainak, melyeknek egyéb céljuk sincsen, mint újból és újból veszedelmes pörbe szállva a felségjogokkal, alkalmat keresni a kormánypolc megkaparintására.

A mi szavunk e válságos időkben ismét csak a hazafias önmérsékleté. Álljon meg a nemzet azon a végromlásba döntő lejtőn, melyre az ellenzéki szövetkezet terrörje ragadta. Ne üljön föl az ország a nemzetiszinű fantomoknak, mert kuruc álmainak realizálása nem az erőszak jegyében fog valóra válni. A törvénykönyvvel kezünkben állunk meg szilárdan a passzív rezisztencia törvénybiztosította területén és ne ragadtassuk magunkat a koalíciós fővezérek szította aktív renitencia porondjára.

Igy tegyünk, hogy elkövetkezzék mentől előbb az az időpont, melyet a kormány a parlamentarizmus restaurálására alkalmas időpontnak jelez. Ez az idő pedig — minden letagadással szemben — a 67-es politika föltámadásának a napja, az a nap, melyen a korona felségjogai és az ország alkotmánya harmoniába kerülve, megkezdődhetik a nemzeti kulturmunka jegyében a nemzeti állam népboldogító művének kiépítése.

Politikai hírek.

Nem írják ki a választásokat. Mint előrelátható volt, a bécsi koronatanács határozata az, hogy a törvényes határidőn belül *nem írják ki a választásokat*. Szó szerint nem így hangzik ugyan a döntés, hanem úgy, hogy a király elfogadta a miniszterelnök előterjesztését, de hogy mi lehetett a miniszterelnök előterjesztése, azt igazán könnyű megállapítani, anélkül, hogy a legkevésbé is jól informáltak kellene lenni. Fejérváry ugyanis ismét-

TÁRCA.

Rege a »leányhűségéről.«

— A »Bajai Hirlap« eredeti tárcája. —

Irta: Láng Róbert.

Nagy volt a fű, csak úgy hajlott a férfi lábai alatt. Friss, átható illatától kábult, nehéz lett a levegő s amint összevegyült a nyirkos, őszi reggel szürke, sötétes párázatával, olyan idegrontó, vérperzselő sullyal szállt rá a Horváth Dezső agyára.

Ahogy rálépett a keskeny, harmatfényes gyalogutra, mely a Mitley-porta felé vezet, valami erős szivdobogás-féle fogta el hirtelenében, úgy, hogy csak szédülve haladt tovább.

— Bolond vér — gondolta magában — aztán szétnézett a nagy, végtelen síkságon, melyet jó darabon hullámos, lágy hajlásu rezgőfü borított, amely úgy nézett ki, mikor a szél végigsöpört rajta, mint egy puha, aranyösszőke hajtenger, beletűzve a sok lángolóan veres pipacs, lilaszínű harangvirág, meg a könnyen hulló mélységesen kék »leányhűség«.

Horváth Dezső megállt egy pillanatra, visszahökent, mint a bódult, esztelen kórhely, aki mámoros állapotban örvény szélére jutott és ott viszatántorodik egy kicsit, de aztán lehunyja szemét és megy tovább! . . .

Igy volt ő is; nem halgatott az eszére, amely pedig folyton intette: fordulj vissza, ne menj tovább!

Csak haladt fáradtan, zsiabbadó aggyal, ereiben izzott a fiatal, elevenen pezsgő vér. Halvány, kreol arcát a belső tűz, a szenvedély pirossága tölté el.

Lehuntya szemét, hogy tovább is lássa képletben azt a karcu, aranyhaju babaleányt, aki ott incelkedett előtte csengő, vadgalamb kacagásával, piros batiszt ruhája kárhozatos libbenésével.

Úgy repült előtte, úgy hívogatta, mint a futó, csalfá délibáb, vagy a ragyogó kárhozatosan szép tündér, amely csak siklik, csak lebben és csábitja a halandót tovább, tovább az örvény felé.

És az örvény közel volt, — talán sokkal közelebb, mint Horváth Dezső gondolta; ott égett abban a két fényes, lángszító, káprázatos szép leányszemben.

— Istenem — gondolta, — vajjon mit szól majd? Hogy fogad? Oh, csak nem feledett el!

— No bizony, mintha három év épen elég volna ahhoz, hogy az ember még azt is feledje, akit szeretett! Hát még akivel játszott, kacérokodott.

De hát ez a Horváth olyan ostobán ábrándos, szentimentális gyerek volt, akit még a troubadurok feledtek itt a multakból, olvasott a leány szemeiben talán még olyant is, ami nem volt beleírva. Egy meleg kézszerítés, édes, önfeléd tekintet, meg egy pár biztató, de mégis üres, semmitmondó szó elég volt neki, hogy vakon, minden gondolkodás nélkül higgyen és bizzon.

Pedig szerelmet sem vallott neki soha, a leány sem borult édes vágyakozással a keblére, — mint ahogy a regényekben szokták — csak néztek egymásra mámoros, megvillanó tekintettel, szorongatták egymás kezét és boldog volt mindakettő, ha csak egy pár üres, hétköznapi szót válthattak.

Emléket sem adott a leánynak és nem kapott

ő se . . . De mégis! Valami édes, semmis kis boldogságot, amikor elbucsztak.

És a férfinak egyszerre futó, jóleső melegség lepi el az arcát, amint tárcájából kiveszi az apró, gonddal örzött kis jószágot és aztán gyönyörködve, lángrollobbant szemekkel nézi a halavány, összezsáradt kis virágot, melynek levelei, szirmjai mind lehullottak, csak szelid, mélységesen kék színe maradt meg.

. . . Egyszer régen, három év előtt kapta, mikor itt sétáltak a rezgőfüerdő mellett, még a szavakra is emlékszik, amiket a bucsuzáskor váltottak.

— Aztán ne feledjen el egészen — kérte ő a leányt s amit nem mondott az ajka, az bele volt írva nagy, hűséges fényű szemébe . . .

Jolán lehajolt és apró, hófehér kis kezével letépett egy illatos, kék »leányhűséget.«

— Fogja, tegye el! mondta neki édes, meghitt hangon.

— Az értelmét tudja!?

Persze, hogy tudja. Azt beszélik, hogy a kis virág onnan nyerte sokat jelentő nevét, mert szépsége, illata elenyészik, csak gyönyörű halványkék színe marad meg mindvégig és ez jelképezi a ritkán feltalálható, igazi, tartós leányhűséget . . .

Eddig mindig ezt az értelmét hitte ő is, de most, hogy gondolkodott egy kicsit, belátta, hogy lehet bizony annak az elnevezésnek más jelentősége is; hiszen a leányhűség is lehet ép oly gyöngye, könnyen hulló, elenyésző semmiség, mint ez a virág.

De nem volt tovább ideje filozofálni. Odaért. Megnyomta a bizarr faragású vasrácsos kapu hidg

ten úgy nyilatkozott, hogy a választások kiírásának előfeltétele a rend és nyugalom, ám ha ma még nincs se rend, se nyugalom az országban, bajos elképzelni, hogy április 11-éig ez a szenzációs fordulat beálljon.

A döntés egyébként alig lephetett meg valakit, hiszen a miniszterelnök nyilatkozatai után el volt készülve rá az ország. A politikai világ érdeklődése ma már inkább arra irányul: minden indokolás nélkül fog-e elmúlni a nevezetes dátum, vagy esik-e ezen a napon valami királyi vagy kormánynyilatkozat. A jelek arra vallanak s a bécsi értesülések is arról szólnak, hogy bár a mód, amellyel az országnak a választások elodázását tudtul fogják adni, megállapítva még nincs, valószínű, hogy kormánymanifesztum fogja megmagyarázni az okokat, melyek miatt a választásokat elrendelni ezidőszertig lehetetlen. Ez a manifesztum állítólag hangsúlyozni fogja, hogy a választások — amint az ország érdekének szemmel tartásával lehetséges lesz — azonnal kiírassanak, az áprilisi terminus azonban nem csak a kormány, de a kormánytól távol álló politikuskor és politikai pártok véleménye szerint sem tekinthető ilyennek. Lehet, hogy a manifesztum hivatkozni fog a választások kiírásának tárgyi nehézségeire is, amennyiben konstatálja, hogy a választási gépezet, a meggyék rezisztenciája folytán, nem működhetne. Ez azonban csak kombináció, amennyiben — ismételjük — egyelőre még a mód sincs megállapítva, mellyel a választások elodázását a nemzetnek tudtul adják, nem hogy annak részletei is nyilvánvalók lehetnének.

A nevezetes dátumra természetesen erősen készülődik a koalíció is és máris vannak hírek róla, hogy a szövetségzett baloldal sem fogja szó nélkül odébsuhanni hagyni április 11-ikét. Valószínűleg kiáltvánnyal fordul a nemzethez a szövetségzett baloldal is, bár hogy milyen formában, azt egyelőre még maga sem tudja, minthogy a vezérőlbizottság fel van osztva s így annak aláírásával semmiféle manifesztum nem láthat napvilágot az elkobzás vesztélye nélkül. Szó van arról, hogy az összes szövetségzett pártok volt képviselő tagjai aláírják az ellenzék kiáltványát s azt kinyomatva, a volt képviselők fogják a választók között terjeszteni. E nyilatkozat szerkesztésén állítólag már is dolgoznak a »fővezérek«, akik most a vezérőlbizottság helyett működnek.

A zomboriak ellentállása. A zombori függetlenségi párt, a szerdán megtartott rendkívüli városi közgyűlésen az engedékenység terére lépett. A közgyűlésen a belügyminiszter intézkénye az önkéntes adók és újoncok tárgyában hozott közgyűlési határozat megsemmisítése tárgyaltatott. Dr. Balogh Ernő felszólalása után — mely közben erősen apostrofálta a kormányt, ami a polgármestert arra indította, hogy a szónokot szavainak mérséklésére intse, — a közgyűlés feloldotta a tisztviselői kart a passzív rezisztencia alól, utasítván azokat az önként befizetett adók és önként jelentkező újoncok elfogadására. Így hát a böles mérséklet a zombori közgyűlési teremben is diadalt űlt.

Paraszt-párt.

Furcsa ironiája a sorsnak, hogy Apponyi gróf — felosztás ide, felosztás oda — éppen aznap nevezi a negyvennyolcas pártot — excuser du peu — az ország legnagyobb és leghatalmasabb pártjának, amelyen főt a felvidéken megjelenik az egyesült nemzetiségek manifesztuma s megalakul a tót néppárt, lent pedig, a magyar Alföldön — s ezt a napot jobban meg kell jegyeznünk, mint a parlament sok kritikus napját — Achim András kibontja, hétezer ember előtt, a szociális paraszt-párt zászláját.

Hogy 20 millió lélekből 10 millió nemzetiség, ezzel nem számoltak; de hogy a megmaradt 10 millió magyarságban hányan értelmek a 48-at abban a gravaminális prókátorszemlemben, amelyben ezt a vezérőlbizottság tette, és hányan a jobbágyfelszabadítás és egyenlő teherviselés szociális szemléjében, amely a régi 48-nak erejét adta, erre sem gondoltak sem a vezérőlbizottságban, sem a klubokban, ahol — a régi gazdaképviselők, a mezei hadak elmúltával — mágnások, prókátorok, politikusok ma már inkább csak a »Kukorica Jancsi« révén ismerik a magyar parasztságot.

Pedig éppen az új 48-as politikusok ezen nagy hibájában, vagy mondjuk bűnében kell látnunk annak a nép ismerői által ugyan előre látott, de a politikusok által bizonyára nem várt jelenség okát, hogy egy a 48-as, »a legnagyobb és leghatalmasabb« párt vezetése alatt álló parlamentet »a legnagyobb párt« orra előtt felosztanak s az új parlament egybehívását mellőzik anélkül, hogy ez a népben apathián kívül más reakciót keltett volna. Egy farsangutólján, vagy egy szüreti vásárnapon több vér folyt az országban, mint aznap, midőn a »legnagyobb párt« által vezetett parlamentet felosztatták.

Ujjongtak a t. koalícióban a szabadelvű pártok nagy vereségén, de most, az új paraszt-párt megalakulásával s az egész nép apathiáját látva, nem kérdezhetjük-e joggal, hogy ugyan micsoda reális nagy néperő marad a pesti politikusok mögött, hogy ha az új paraszt-párt révén — hamarabb, mint gondolják — a prókátorokban hitet vesztett parasztság elfordul azoktól, kik csak terhet, áldozatot követelnek tőle, de érte nem tettek semmit? S mi marad majd a középosztályból mögöttük, ha a becsapott hivatalnokok kar, amely őket lelkesen, bona fide követte, napról-napra világosabban látja, hogy velük szemben a koalíciós egyházi, világi és a nagy prókatori tinta-latifundiumok boldog tulajdonosai milyen cinizmussal alkalmazták a vitam et sanguinem, sed avenam non régi, de nálunk, úgy látszik, örökifjú jelszavát?

Elfáradtam — mondá nehéz, elfuló lélegzettel. — Üljön le maga is, ide ni, mellém.

Aztán mikor látta, hogy a férfi csak hallgat és néz maga elé, azzal a sötét, bánatos tekintettel, ismét megszólalt:

— Miért olyan sápadt? Ezelőtt jobb színben volt, sokkal szebb volt!

— Igazán? — szólalt meg végre fanyarul a férfi.

— Bizony — beszélt tovább a leány — akkor emlékszem, még szerelmes is voltam magába tán — pár napig.

Horváth összeszedte magát és gunyoros hangon, de mély fájdalommal mondá:

— Jaj, ha a vőlegénye hallaná!

— Oh, nem féltékeny ő, tudja jól, hogy mást nem szeretek kivüle, — no meg aztán szörnyű ártatlan, zöld kis história is volt az a mienk, egy boldonság, egy fiirt, — egyéb semmi.

— Hát az én szívem, a boldogságom! — akarta kiáltani a férfi, de aztán lehajtotta a fejét és nem szólt semmit.

... Csak később, úgy egypár perc múlva, hogy egy hirtelen jött eszme lepte volna meg, kiáltott fel gunyorosan, keserűen:

— Ej, leányhűség volt az egész! és csendes, behunytt szemekkel morzsolt szét az ujjai közt egy száraz, halaványkék virágot.

Nem az alkotmány nem a parlamentarizmus szenvedett vereséget s vallott nálunk kudarcot; az igazi kudarcot és vereséget éppen a győztes 48-as párt gravaminális politikája vallotta és pedig nem Bécs, nem Fejérvár által, hanem a nép részéről, mely az ellenük alkalmazott erőszakot apathiával és egy új paraszt-párt alakulásával fogadta.

Igaz, első sorban maguknak a gazdáknak kellett volna a koalícióban a többieket a mostani alakulás veszélyeire figyelmeztetni. De mit kellett látnunk? Hogy éppen azok a körök csinálták ezt a »felfelé petroleur, lefelé kutyabőr« politikát, akik legközvetlenebbül vannak a szociális evolúció ezen fordulata által érdekelve. Azt a kuriózumot, hogy nagybirtokosok dolgoznak lelkesedéssel a földosztogatók kezére, kómikus tragikumára tán csak az a másik kuriózum mulja felül, hogy míg a régi nagy magyar lovas vezérek az Alpe-seken át Spanyolországba, vagy — épp most ezer esztendeje — tömlőkön még Velencébe is vezették a magyar lovasságot, az epigonok most abban lelik örömüket, hogy — mint egy öreg huszárörrmester elkeseredve mondta — bakákat ültettek a huszárlovak hátára! Máshol már a Mittelstandpolitik, sőt már az arisztokrácia (captains of industry-theorie) problémájával foglalkoznak.

Nálunk a leghivatottabb körök is — a gazdatársadalom hivatott vezetői — csupa koalíciós gutgesinint-ségből némán állnak, tétlenül nézik a szociális evolúciót, melynek a nemzeti életre való visszahatását Achim András az ő egészséges paraszteszével kötetekre való disszertációknál jobban jelezte, mikor azt mondta, hogy »éhes katonával nem lehet háborút csinálni.«

Bartal Béla.

A leleplezett tulipán.

A néhány nap óta oly nagy garral és honfellekesedéssel megindított tulipánmozgalom tulajdonképp valójában tisztán az üzleti érdek. Állításunk bizonyítására hivatkozunk arra az »Óvás!«-ra, amelyet Rákosi Jenő és Holló Lajos urak lapjai közöltek hirdetésli rovatukban, »nyitlertük«-ben és lapjuk más helyén is a szöveg között és amelyben a tulipán elárúsítója, Fischer Emil ur azt iparkodott világá dobolni, hogy valódi és hamisítatlan hazafias tulipánok — 1, 3 és 5 koronáért — egyedül és kizárólag az ő üzletében kaphatók. Most aztán ki-pattant, hogy mennyire hazafiasak ezek a hamisítatlan tulipánok.

A koalíciós »A Nap« ugyanis a következő nagyon, de nagyon tanulságos leleplezést közli:

»A magyar hazafias nők ideális mozgalmát, a tulipánviseletet, amely etnikai célzattal mellett a magyar ipar fellendülését is célozta, felháborító módon kompromittálták. A tulipánt ugyanis Bécs segítségével készítette el a jelvények gyártásával megbízott magyar iparos Fábrý I. és társa.

A rendelők és a vállalkozó között kötött szerződés világosan meghatározta, hogy a tulipán kizárólag csakis magyar ipar terméke lehet. Ezt a szerződést Fábrý teljes mértékben figyelmen kívül hagyta és a jelvények tűzzománcolását egy bécsi emailgyárral készítette. Ennél otrombábban már igazán nem sérthette volna meg ezt a magasztos mozgalmat, mely szent céljálul egyebek közt azt is kitűzte, hogy az osztrák ipart kiküszöbölj Magyarországból.

Kétségtelen bizonyosságot szereztlünk arra nézve, hogy a tűzzománcozás bécsi munka. Maga a vállalkozó, Fábrý István, megjelent »A Nap« szerkesztőségében és bevallotta a kétségbeejtően szomorú tényt azzal védekezvén, hogy Magyarországon lehetetlenség lett volna ily rövid idő alatt a kívánt készletet előállítani. Ez a védekezés szintén nem áll. Nem pedig azért, mert Budapesten négy olyan ismert cég van, amely kitűnő tűzzománcozást végez és mindenképpen kiállja a versenyt a bécsi gyártmánnyal. És pedig: Első magyar cimerezés jelvénygyár, Iparművészeti Múzeum, Janusek Sándor ékszerész és Hilbert tanár emailkészítő-intézete. Az bizonyos, hogy Bécsben az emailipar nagyobb virágzásnak örvend, mint Budapesten és éppen azért ott olcsóbb is az emailirozás. Tisztán nyereszkezdésen alapul tehát Fábrýnak az eljárása. Néhány fillérnyi haszonért akarta kompromittálni a magyar nők gyönyört mozgalmat.

Bécs joggal röhöghet a markába. Megesett az az óriási dolog, hogy Magyarországon áramlat indul meg az osztrák ipar ellen és ugyanakkor e révén osztrák iparosok jutnak keresethez.

Íme, ez a koalíció »nemzeti közszelleme.« Tömlőtlnek, szervezkednek, nagy »nemzeti« áramlatot indítanak, állítólag az osztrák ipar ellen, s ugyanakkor a jelvényt, amely alatt a szervezkedés megindult, osztrák gyárból importálják be Magyarországra. Ha »A Nap« leleplező cikke meg nem jelenik, ki

porcellánkilincset és belépett a nagy, tágas udvarkertbe, melynek művészies gruppjaiból bódító teatroszailant áradt feléje.

... Azután többé nem látott, nem hallott semmit, mint az alvajáró haladt végig a homályos, befüggönyözött szobák egész során s csak akkor riadt föl, amikor ott állt egy mesésen szőke, vörösruhás leány előtt, ki előbb kissé ijedten, megzavarodva nyujtotta kezét, de aztán nevetve, vidám hangon mondta neki:

— No csakhogy itt van, jöjjön, majd bemutatom!

És nyugodt, mosolygó arccal vezette a szalomba, hol egy barna, blazirt-képmű katonatiszt éppen akkor kelt fel a puha, kényelmes zongora székről.

— Horváth — Papp, a vőlegényem! — haddarta a leány a szokásos bemutatást, aztán ártatlan arccal, mintha semmi sem történt volna, fordult oda a tiszthez:

— Zoltán — mondta nevető, derült tekintettel — menjen a mamáékhoz és mondja meg, hogy egy régi, nagyon kedves ismerősünk érkezett.

— Maga meg Horváth ne vágjon olyan kedvetlen képet, hiszen olyan régen nem láttam és annyira a mondani valóm!

Azzal még egyet intett a vőlegényének, még egyszer összemosolyogtak. Horváthnak az arcába szökött a vér, mert azt hitte, hogy rajta mulatnak; a leány megfordult és könnyű, apró léptekkel vezette a férfit az árnyas akác-alléba, ahol pihegve ereszkedett le egy széles, zöldre festett padra.

tudja, mennyi pénzt zsebre nem vágott volna a szobán forgó bécsi email-gyár a magyar koalíció hazafiyas-nemzeti mozgalomból.

Tegye már most a szivére a kezét akárki, és mondja meg nyíltan, ugy, ahogy a szive sugallja: lehet-e komolyan venni Magyarországon a koalíció műfelfáborodása alatt folyó »nemzeti küzdelmet, »nemzeti ellenállást, »alkotmányharcot, »nemzeti szervezkedést »és bármiféle »nemzeti mozgalmat, »amikor már több, mint álló egy esztendőn keresztül minden egyes ilyen mozgalomról, trükk-ről és kűzdelemről minden egyes adott alkalommal kiderült, hogy a rajta látható nemzetiszínű zománé — bécsi.

Bécsi, — hiszen a koalíció vezérei a szeptember 23-iki kihallgatás előtt és után teljesen leszereltek Goluchovszky előtt, csak azért, hogy hatalomra juthassanak. Bécsi, — hiszen Kossuth Ferenc és Polónyi Géza, Szűgyény-Marich László útján is teljesen felkínálták magukat Bécsnek. Bécsi, — hiszen Andrassy legutóbbi kihallgatása előtt, a vezérő-bizottság válaszában megszerkesztése alkalmával éppen e Bécsnek való újabb teljes felajánkozás miatt lépett ki tüntetőleg a koalícióból és fordult a koalíció ellen Ugron Gábor. Bécsi, — mert a vezérek és az egész koalíció minden nemzetiszínű frázisa és jelszava csak a hiszékeny nép elbolondítására készült, de Bécsben az udvar előtt ezek a hazafiak mindannyian udvaroncabbak voltak az udvaroncoknál és Smólen Tónibbakk Smólen Tóninál, meg akarván csalni a trónon a királyt s megcsalván ugyanakkor idehaza a becsületes, hiszékeny magyar nemzetet.

Tulipán, tulipán. Népbolondító, feudális-jesuita, háromszínű koalíció — a te jelvényed ez a Bécsben zománcozott nemzeti tulipán!

HIREK.

Egy bajai tanferfiu emlékének megörökítése.

— Kálmán Kolos alapítvány. —

Körülbelül öt hónapja, hogy elhunyt *Kálmán* Kolos ciszterci rendi áldozópap s bajai főgimnáziumi tanár, aki 20 éven át oktatta és nevelte a magyar ifjúságot a bajai főgimnáziumban.

Még halálos ágyán is az ifjúságra gondolt, amelynek egész életét szentelte; utolsó kívánsága az volt, hogy koporsóján ne legyen más koszoru, csak az édes anyjáié; akik pedig koszorut szándékoznak koporsójára helyezni, azok fordítsák a koszorura szánt összeget szegény tanulók fölségítésére. Óhajta teljesült.

Koszoruk nem borították koporsóját utolsó útjában, de koszorúmegváltás címén tekintélyes összeg gyűlt egybe. Ez a körülmény azt a gondolatot érlelte meg jó barátai, tanítványai és tisztelői lelkében, hogy talán legjobb lenne a befolyt összeget gyűjtés útján megnövelni s egy alapítvánnyal megörökíteni a megboldogult emlékét.

Egyik kedves tanítványa, a bajai aranyfiatal-ság kiváló tagja, dr. *Fehér Lőrinc* vette kezébe az ügyet s a gyűjtés megindult.

Most már együtt van a szükséges összeg és a bajai főgimnázium igazgatója tájékoztatni akarván az érdeklődő közönséget, hirlapilag nyugtázta a beérkezett adományokat.

Összesen 1125 korona gyűlt össze. A megboldogultnak jóbarátaiból és tanítványaiból alakult bizottság, melynek tagjai dr. *Hegedűs* Aladár polgármester, *Ertl* József, *Schön* Géza és dr. *Fehér Lőrinc*, ugy határozták, hogy egy darab 1000 koronás koronajáradékötvény vessék, mely az ösztöndíjnak alapját képezze, a fennmaradt összeg pedig az iskolai év végén szegénysorsu tanulók között kiosztassék.

E határozat értelmében megvette a bizottság a koronajáradék kötvényt s kiállította az alapítólevelet, amelyet a főgimnázium igazgatója megerősített végett felterjeszt a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz, hogy a Kálmán Kolos-alapítvány esedékes kamatai már ezen iskolai év végén kioszthatók legyenek.

Az alapítványhoz hozzájárultak adományaikkal: Dr. *Fehér Lőrinc* gyűjtőivén: Vojnits Dániel 20, *Ertl* József 30, id. *Szutrély* Lipót 20, ifj. *Szutrély* Lipót 10, *Schön* Géza 200, dr. *Lemberger* Armin 10, *Pollák* Lajos 20, dr. *Herman* Adolf 20, *Hesser* Gyula 20, dr. *Fehér Lőrinc* 10, *Latinovits* János 10, dr. *Rosenberg* Samu 20, *Csihás* Ferenc 10, dr. *Monostori* Gyula 10, *Drescher* Gyula 20, dr. *Bérczi* A. 10, dr. *Boros* József 20, *Allaga* Ottó 10, dr. *Makray* László 10, *Stern* Vilmos 10, a *Casino* 20, *Bodrogi* Gyula 10, *Reiser* Antalné 10, *Reiser* testvérek 10, dr. *Kelemen* József 10, *Bokor* Oszkár 10, dr. *Fehér* János 10, *Drescher* Lajos 10, *Klénanc* György 10, dr. *Szabovlyevits* Dusán 20, a *Bajai Takarékpénztár* 50, *Bernhart* Ernő 5, *Willmann* János 10, *Juray* Jozefin 6, *Grauaug* Lipót 5, dr. *Nemes* József 5, *Laufer* István 10, összesen 701 koronával.

Dr. *Hegedűs* Aladár, Baja város polgármestere útján juttatták el adományait dr. *Fehér Lőrinc* urhoz: dr. *Hegedűs* Aladár 20, *Ertl* István 25, özv. *Michitsch* Józsefné 20, *Michitsch* István 20, *Somogyi* Emil 20, *Koller* Dezső 10, *Schön* Antal 10, dr. *Alföldy* Lajos 10, dr. *Bernhart* János 10, összesen 145 korona.

A főgimnázium igazgatójához küldték adományaikat: *Koller* Imre és neje 30, *Herzfeld* Frigyes 40, *Major* Károly 20, dr. *Nikolausz* Béla 20, *Reich* Vilmos és *Gyula* 20, *Moacsányi* Ödön és neje 20, özv. *Herzfeld* Jakabné 10, özv. *Herzfeld* Samuné 10, *Müller* József 10, *Sziklai* Zsigmond 10, *Vasner* Lipót 10, *Pachner* Oszkár 10, *Gispár* János 10, a főgimnáziumi tanári testület 54, *Topál* Flórián 5, összesen 279 korona.

Midőn az adományokat nyugtázom, egyuttal köszönetet mondok mindazoknak, akik az alapítvány megvalósítása érdekében fáradoztak s adományaikkal az ösztöndíjhoz hozzájárultak; köszönetet mondok az intézet, különösen pedig azon szegénysorsu tanulóknak nevében, akik majdan ez alapítvány kamataiban részesülni fognak. Áldja meg a jó Isten kegyeletükért, amellyel az én boldogult társam emléke iránt viseltetnek s jóságukért, amellyel szegénysorsu tanulóink segítségére sietnek.

Baja, 1906. március 28.

Dr. *Werner* Adolf
főgm. igazgató.

— **Tankerületi főigazgatónk hazaérkezése.** Dr. *Platz* Bonifác tankerületi kir. főigazgató hosszabb egyiptomi tanulmányutjából a héten visszaérkezett Szegedre.

— **Közkórházi-építési pótköltségek.** Baja város törvényhatósági bizottsága szombaton délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, melynek tárgya volt a belügyminiszternek leírata, a helybeli kórház építésével felmerült újabb pótköltségek tárgyában. A közgyűlés elhatározta, hogy 55 ezer koronás törlesztéses kölcsönnel fedezi a pótköltségeket a kórházi költségvetés keretében és egyben a 4500 korona jutalomdíjakat a házépítészter terhére rója és felére leszállítja.

— **Hymen.** *Tausig* Blanka urleányt, *Tausig* Jakab helybeli földbirtokos leányát, eljegyezte *Dénes* Béla nagyváradi nagykereskedő.

— **Esküvő.** *Bokor* Oszkár, a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai intézetének pénztárosa, f. hó 8-án délután 4 órakor tartja esküvőjét *Rosenberg* Adrienne urleánnyal a helybeli izr. templomban.

— **Viharos közgyűlés a bajai ipartestületben.** Izgalmas közgyűlés volt múlt vasárnap a bajai ipartestületnek, melynek kebelében egyes elégtelen elemek már heteken keresztül szerveztek pártot a jelenlegi elnökség és előjáróság ellen. Az elégtelen párt személyes izü kirohanásokat intézett az elnök ellen, majd meg a mostani előjáróság kibuktatását vette tervebe, mozgalmá azonban hajótörést szenvedett az ipartestület harmónikus együttműködését óhajtó nagy többséggel szemben. Részletes tudósításunk a közgyűlésről a következő: Az évi jelentés előterjesztése és fölolvása után *Osztronic* Géza szóval föl, kifogásolván, hogy nincsen benne a jelentésben az előjáróság névsora, nincsenek megemlítve a kongresszus kiküldöttei, nincsenek kitüntetve az ipartnyerők és az iparról lemondottak névsora, hogy ebből is meg lehessen állapítani a jegyző mellékeresetét. Kifogásolja a jegyzőnek megállapított 1200 korona évi fizetését, (?) mert *iparosok körében* — szerinte — sokkal *olcsóbb jegyző* (?) is található. Kifogásolja a vagyonkimutatásban szereplő testületi székház értékét és kívánja szakemberek által való felbecsülését. Indítványára kiküldettek e célból: *Spitznagel* Ferenc, *Jorgovics* Szvetozár, *Osztronic* Géza és *Szauder* Sándor. A könyvtár újra való felbecsülésére kiküldettek: *Wagner* Antal és *Csermák* Sándor könyvkereskedők. *Klein* Jánosnak kifogása volt a zárszámadás és költség előírányzat ellen. *Osztronic* Géza indítványozza, hogy *Cérnai* Imre elnöknek bizalmatlanságot szavazzanak. A titkos szavazás befejezése után kiderült, hogy *Osztronic* indítványa mellett mindössze 48-an szavaztak s így az indítványt elvetették. Ezután nagy többséggel adta meg a közgyűlés a felmentvényt a zárszámadásra és az 1906. évi költségelőirányzatra nézve. *Osztronic* Gézának az iparoskörre vonatkozó indítványa rendkívüli közgyűlés elé utaltatott. *Klein* János indítványa a házépítésre vonatkozólag nem volt tárgyalható, mert az előző közgyűlés ezt már tárgyalta. A tisztújítás a következőképpen ejtetett meg: Előjárók: *Adamek* Ottó, *Báland* József, *Beiszer* Miklós, *Breinik* Ferenc, *Gebhardt* Dezső, *Halpauer* András, *Kapocs* Nándor, *Kautten* Miklós, *Kiezel* János, *Kovács* Gyula, *Mikolucky* Ferenc, *Ozvald* Ferenc, *Polgár* Nándor, *Rác* Mátyás, *Reichenberg* Antal, *Rónai* Gyula, *Szilágyi* Sándor, *Tomasics* Sándor, ifj. *Utry* Pál, ifj. *Wagenblatt* József. Számvizsgáló: *Ackermann* János, *Kattarinka* József, *Repka* Mihály. A közgyűlés során fölmerült zajosnál-zajosabb rendező incidensek rendezőit *Buday* István iparhatósági biztos tudta tapintatos eljárásával féken tartani.

— **Bajai ügyvéd — tb. megyei főügyész.** Dr. *Nicolaus* Béla bajai ügyvédet Bácsbodrog vármegye tiszteletbeli főügyészévé nevezte ki *Latinovics* Pál főispán.

— **Gyászhir.** *Weidinger* Zsigmond tekintélyes zombori nagykereskedő, m. hó 23-án, tevékeny életének 72 éves korában Zomborban elhunyt. A köztiszteletben állott nagykereskedőben özv. *Herzfeld* Jakabné, özv. *Klein* Edéné urnők és Dr. *Alföldy* Lajos és neje sógorukat gyászolják.

— **Halálozás.** *Krammer* Jakabné született *Stern* Netti urnő f. évi március hó 26-án, életének 66-ikk, házasságának 46-ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szerződött. A jötkékonyságáról és vallásosságáról ismert urnőt nagy gyászoló közönség kísérte mult csütörtökön örök nyugalomra. Halálát siratják férje: *Krammer* Jakab és gyermekei: *Krammer* Mariska és férje *Stern* Ignác, *Krammer* Aurél és neje *Sachs* Clementin, *Krammer* József, *Krammer* Gyula és neje *Schweiger* Éva, *Krammer* Lipót és neje *Weisz* Száli, özv. *Krausz* Pálné sz. *Krammer* Josefina.

— **Uj bajai joggyakornok.** A kir. ítélőtábla elnöke *Sándor* Béla szegedi joggyakornokot a bajai kir. járásbíróshoz helyezte át.

— **Udvari gyász.** Gyászjelentés érkezett tegnapelőtt *Baja* város törvényhatóságához. Különös finom papíron. A kabinetiroda küldte a gyászjelentést, tudatva a törvényhatósággal azt a szomorú hírt, hogy *Mária* Beatrix d'Este főhercegnő elhunyt. A kabinetiroda azt is tudomására hozta a törvényhatóságnak, hogy az udvari etikett szabályai szerint 6 heti gyászt rendeltek el, amely idő alatt az udvar tagjai feketében jelennek meg nyilvános ünnepélyeken, a magasabb rangú katonatisztek pedig balkarjukon fekete gyászfátyolt viselnek a gyász külső kifejezésére.

— **Pályázat a bajai járási számvevői állásra.** *Mihály* Ernő bajai járási számvevő, pénzügyi számellenőr nyugdíjaztatása folytán, a pénzügyminiszter kiírta a pályázatot a bajai járási számvevői állásra.

— **A megyei zszurnalisztika köréből.** *Horowitz* Gusztáv szabadkai hírlapírótatunk a Komáromban megjelenő »A Népért« című krajcáros politikai napilap szerkesztését vette át.

— **Házasság.** *Müller* Bernát budapesti kereskedő április 5-én tartja esküvőjét *Greiner* Teréz kisasszonnyal Bajan.

— **Szini-előadás a helybeli zárdában.** A Miasszonyunkról nevezett iskolánék bajai intézete április hó 16., 17 és 18-án este 5 órakor szini-előadást rendez. Belépőjegy: 2 korona. Műsor: »Petőfi-Induló.« Éneklék a polgári iskola növendékei. A tudakozó intézet. Vigjáték 2 felvonásban.

— **Társadalmi tanulmány egy bajai kávéházban.** Egy ur betért tegnap egyik bajai kávéházba. Tavasz felöltő van rajta. Megreggelizik, aztán a nagy ablakon keresztül kitekint az utcára. Odakint egyszerre csunya szél kerekedik és eső hull a járdára.

Az ur, akinek külsején meglátszik, hogy külföldi, beinti az ablak mögött álló facér legénynek egyikét s amikor ez belép, átadja neki a felöltőt, majd német nyelven megmagyarázza a legénynek, hogy a felöltőt vigye el a szállodába, ahol lakik s a portástól kérje el a télikabátját.

A legény türelmesen végighallgatja a porosz dialektusban hadaró idegent, aztán kárjára veszi a tavaszt s szó nélkül indul kifelé.

Tíz perc múlva a legény visszatér s leolvas a meglepett német előtt 8 forintot s átad neki egy zálogcédulát.

A legény el sem tudta képzelni, hogy másért adják át neki a felöltőt, mint elzalogosítás végett.

— **A tulipán — Baján.** A bajai főgimnázium egyik tanára 50 drb. tulipánjelvényt hozottt Budapestre s az szétosztotta az intézet növendékei között.

— **Halálozások.** *Szabó* György bajai városi bérlő f. é. március hó 28-án éjjel 57 éves korában elhunyt. Derék és közbecsülésben állott polgártársunkat kiterjedt rokonság és számos jóbarát részvétel mellett pénteken délután helyezték örök nyugalomra. — *Varga* László helybeli műszelő iparos pénteken reggel 40 éves korában váratlanul meghalt. Tegnap délután temették az ipartestület képvisellete és nagy közönség jelenlétében.

— **A szabadkai tanítónőképző új igazgató-nője.** *Wesselyné Balajthy* Ilona, a szabadkai tanítónőképző intézet igazgatónője, április 2-án nyugalomba vonul és véglegesen eltávozik Szabadkáról. Utódjául *Geöcse Saroltát*, a hirneves írónőt emlegetik. Az igazgatónő változással új állás szervezését is tervezik. A gazdasági ügyek vezetését ugyanis gondnokra akarják bízni.

— **Az almási járásbíró áthelyezése.** Ófel-sége dr. *Németh* Kálmán bácsalmási kir. járásbíró-nak törvényszéki bírói minőségben a szegedi törvényszékhez saját kérelmére leendő áthelyezését megengedte.

— **Hamis bajai munkakönyvek.** Egész csomó feljelentés fekszik most a csendőrség előtt. Mind arról szól, hogy cselédek, munkások hamisított munkakönyvekkel állottak szolgálatba. Egyik a fizetését javította ki, a másik a szolgálati időt, viszont mások idegen névre szóló könyvet használtak. Ezek ellen folyik az eljárás. Természetesen mindannyi meg lesz büntetve.

— **Fölvívás.** Tisztelettel felkérjük Baja város kerékpározóit, hogy f. évi április hó 1-én délután fél 3 órakor a Ziech-féle vendéglőben megtartandó kerékpározók együletének alakuló gyűlésére minél tömegesebb számban megjelenni sziveskedjenek. Az elkészítendő bizottság.

— **Uj gyógytár Nemesmiliticsen.** A belügy-miniszter a 13748/906. sz. rendeletével értesítette Bács-Bodrog megye alispáni hivatalát, hogy Nemesmilitics községben a szeneleges jogu gyógyszertárat Mór Gyula gyógyyszerésznek adományozta.

— **A választói jog adóalapja.** A központi választmányok részéről sűrűn érkeznek kérdések a belügyminiszterhez a III. osztályu kereseti adó alapján jogosult választók összeírása tárgyában. Az 1874. és az 1899. évi törvények ugy intézkednek, hogy a választói jogosultság az előző év adója után állapítandó meg. A törvényen kívüli állapotra való tekintettel azonban ezt az adót sem lehet kivetni. Krisztoffy rendeletet intézett e tárgyban valamennyi központi választmányhoz, amelyet szükségrendeletnek nevez. E szerint a harmadik osztályu kereseti adónál és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál a választói jog megállapításánál az 1904. évben fizetett adó veendő alapul.

— **A hegyes-feketehegy-palánkai h. é. vasut r.-társaság** elhatározta, hogy vasutvonalát Palánkától a palánkai kikötőig — 4 km hosszúságban — meghosszabbítja s e végből a megye anyagi hozzájárulását kérte. A megye legutóbbi közgyűlésén e célra 80.000 koronát szavazott meg.

— **Kenderkikészítő iskola Bácsmegyében.** A Bácsbodrogmegyei Gazdasági Egyesület elhatározta, hogy a földmívelésügyi minisztertől, Bácskában munkások kiképzésére szolgáló mintakendergyár és iskola föllállítását fogja kérni. Bácskában tavaly három szövetségi kendergyár létesült s folyton újak vannak keletkezésben és ez teszi szükségessé szakértő munkások folytonos kiképzését.

— **Fecskék érkezése.** Az első fecskék, a közelebbi időjárás előhírnökei, már elindultak téli hazájukból. Raguzából jelentik, hogy ott a napokban rendkívül erős siroccóban egy csapat fecskét láttak. — A fecskék rövid pihenőt tartottak, azután folytatták utjukat észak felé.

— **Sulyos baleset érte a hűten Gyurákovits István aközben,** hogy a Friedmann-féle magtár zsindelet-tetőzetének lebontásával volt elfoglalva. A korhadt gerenda leszakadt alatta s a mélységbe zuhanva olyan sulyos külső és belső sérüléseket szenvedett, hogy most élet és halál között lebeg.

— Csak 12 koronáért szétküld utánvétellel az **Orsz. Posztókviteli Áruház Budapest,** Rottenbiller-utca 20. sz., egy férfiföltönyre elegendő, 3 méter finom, fekete, sötétkék, szürke és barna gyapjuszövetet vagy kammgarnt.

Baja város iparosaihoz és kereskedőjéhez.

— A hazai és helyi ipar érdekében. —

A politikai elnyomatás idejét gazdasági függetlenségünk kivívásával kell elviselhetővé tennünk. Ha megteremtjük azon eszközöket, amelyek a millióknak külföldre jutását és munkaképes emberanyagunk külföldre vándorlását megakadályozzák, akkor lesz mód, anyagi képesség, e hazában fogyasztani el azt, amit e haza földje termel s lesz ember, aki e termelvényeket elfogyasztja.

Tehát a munkabíró kezeknek kell jó keresetet szereznünk és biztosítanunk, s akkor megteremtettük gazdasági függetlenségünket, ezzel pedig a politikai függetlenség együtt jár.

A munkabíró kezek állandó és hűséges keresete pedig a munkás kezek keresletétől függ. Munkás kezeket pedig állandóan csak iparüző ország foglalkoztathat.

Tehát ipart kell teremtenünk!

De az ipar csak úgy élhet és emelkedhet hatalommá, ha termékeit megveszik, megfizetik. Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha a fogyasztó az ipartermékeit vásárolja.

És a fogyasztóközönség vásárol is, de — eddig legalább — csak igen csekély mértékben érdekelte, hogy hol és ki készítette az általa megvett árukat. Ő bizalommal ment és megy azon iparhoz vagy kereskedőhöz, akit ezen bizalmával megtisztelt.

Az iparos és kereskedő pedig rendszeren azt adja el neki, amit ő eladni akar, vagyis amit ő ajánl.

Ha az iparost vagy kereskedőt üzletkötése alkalmával hazafias érzelmek is, vagy első sorban ezek vezérlik, akkor a fogyasztó magyar eredetű iparárut vesz; ha pedig az

iparost vagy kereskedőt más szempontok vezérlik, mint pl. megszokásból eredő kényelemszeretet stb, akkor a fogyasztó a legtöbbször külföldi árut fog vásárolni.

Az iparosnak és kereskedőnek azonban nem szabad a fogyasztó bizalmával a nemzet kárára visszaélnie. Annak pedig éppen nem szabad megtörténnie, hogy a vevő ámitásával adjunk neki külföldi készítményt — hazai gyanánt.

Tehát, hogy a hazai készítmények nagyobb fogyasztás elé nézzenek és ezáltal a hazai ipar jobban fejlődjék és hogy a fogyasztó közönséget a visszaélések ellen jobban megvédelmezhesük, szükséges, miszerint minden iparos becsületes, őszinte vállomást tegyen arról, amit hazai anyagból készít, s amit külföldi anyagból (mert ennek is előnyt kell adnunk a külföldön készített felett), illetve hogy mily árukat tart raktáron, amelyek e hazában készültek.

Ezen nyilatkozat megtételére a Védő Egyesület bajai fiókja alkalmat óhajtván nyújtani, erre alkalmas nyomtatványokat bocsát ki, amelyek Somogyi Emil egyll. elnöknel, Huszák Lukács egyll. titkárnál, vagy alulírott nál megszerezhetők.

Amely iparos vagy kereskedő ily nyilatkozatot (árnyilatkozat) kiállít, az feljogosítja a Védő Egyesületet, hogy a nyilatkozatban foglaltakról okmányszerűleg meggyőződjék. A Védő Egyesület azután az árnyilatkozatot hitelesíti, tehát kezességét vállal arról, hogy az árnyilatkozatban foglalt cik hazai készítmény.

Ezt az árnyilatkozatot minden iparos vagy kereskedő az ő üzletében, a vevő közönségnek könnyen hozzáférhető helyen kifüggeszti. Az árnyilatkozat joga van bárkinek megtekinteni.

Aki a Védő Egyesület által hitelesített »Honi áruk jegyzékét« kapott, az védő táblát is kap, amelyet a kirakatban, vagy más alkalmas helyen úgy helyezhet el, hogy a vevő már kívülről is láthassa, hogy ott magyar készítésű áruk kaphatók.

Minden iparosnak és kereskedőnek érdeke tehát, hogy magyar készítményeket tartson eladásra, mert városunk hazafias közönsége f. é. május 1-től kezdődőleg nem fog oly külföldi származású árut vásárolni, amelyből hazai készítmény is kapható, sőt májustól kezdődőleg a Védő Egyesület hatáskörét a vidékre is kiterjeszteni szándékozik, oda fog hatni, hogy a falvak lakossága is a védő-táblás helyiségeket keresse fel.

Iparosaink készítményeik számára védő jegyet is szerezhettek s ezt minden általuk készített darabon alkalmazhatják.

Felhívom tehát Baja város azon iparosait és kereskedőit, akik védő-táblát szeretni, illetve védő-jegyet alkalmazni óhajtanak, forduljanak akár írásban (Védő Egyesület Baja címmel) akár személyesen vagy megbízottjuk által a fent megnevezettek valamelyikéhez. Baja, 1906. március hó 30.

Nadas Sándor,
védő egyesületi igazgató.

N y i l t t e r .*)

Köszönetnyilvánítás.

Ama mély gyász alkalmából, mely bennünket bold. emlékü férjem, illetve atyám

farkasdi SZABÓ GYÖRGY

elhunyta folytán ért, számos jóbarátunk keresett föl az őszinte részvétnek jóleső nyilatkozataival és nagyszámú közönség enyhítette bánatunkat a temetésen való részvételével.

Legyen szabad mindezekért őszinte köszönetünket ezuton tolmácsolni.

Özv. farkasdi Szabó Györgyné és leánya.

*) Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Számtalanszor bevált

MATTONI'FELE
GIESSHÜBLER
természetes égványes
SÁVANYUVIZ

A dugó égetése

húgyhomoknál és hólyaghurutnál, mint a húgysavat megkötő szer.

Gáspár Ferenc

A föld körül

című **hat kötetes** művének **első és második** kötete folyó évi **májusban** fog megjelenni, mely már most előjegyezhető

havi 2 koronás részletfizetés mellett is.

Megrendelések küldendők

Kollár A.

könyvkereskedéséhez

Baja.

Bajai kofák.

A bajai kofák nyelveskedése városszerte híres anomália, s így kétségtelen, hogy megrendszabályozásra szorulnak. A kolozsvári kofák is nagyon szabadszajuk. Minthogy azonban gorombaságaiknak nem igen akad gazdája, megkülönböztetés kedvéért megszámozták ket. Ugy hírlík, hogy a bajai re: őrség a mi kofáink részére is készített ilyen számozott pléttáblákat. Könnyen elképzelhető, milyen világ lesz akkor.

Kata néni, a kofa: Aztán lellem naccsága, valahogy azt ne higgye ám, hogy mán eztán lakat lesz a számon, amikor magával lesz beszédem.

A nagysága: Jól van, Kata néni, nekünk ezután se lesz egymással bajunk, ahogy eddig nem volt. Én alkuszom tovább is, ha nekem úgy tetszik, ócsárolom is a portékáját, ha megérdemli, maga meg leadhatja ezután is a szokott gorombaságait, amikor azt hiszi, hogy nem nagyon hallom.

Kata néni: Jaj, lellem naccsága, csakhogy más sora van most annak! Mostszámot kaptunk a szájalásra. Akinek nagyobb prédikációja vót, a' nagyobb, akinek meg kisebb, a' kisebb számot. Asztán, ha a naccságának nem teccik a beszédünk, hát akkor földának bennünket.

A nagysága: Hát egyszerű a dolog: nem kell gorombászkodni!

Kata néni: Enye, naccságám lellem, eszem a lelkit, ha az csak úgy menne. Mikor az embőr rászokott a jóra, nem lehet azt elhagyni.

A nagysága: Nem lehet? Már miért ne lehetne?

Kata néni: Azér, csókolom a szivit, mer a' mán ugy hozzája tartozik az éléthön, mint a paraszt a subájáhon. Egy-egy csöppet ellöhet anélkül, de aztán megint rá-rákvánkozik.

A nagysága: De bizony ha büntetés jár vele, majd leszoknak maguk arról előbb-utóbb mégis és szépen megtanulják a kárukon az új rendet.

Kata néni: Mán azt a kicsit többet nem! Inkább ne is éjjele, sehogy ki ne mondjam, ami a szivemen fekszik. Osztég büntetéspénznek se muszáj lenni! Van az alul is kibujás.

A nagysága: Hogy-hogy Kata néni?

Kata néni: Hát csak úgy, hogy a magunk-fajtája is tud a világi eseményökhön, nem csak a Koller kapitány úr.

A nagysága: Ezzel mit akar mondani?

Kata néni: Csak azt, hogy nem egy ilyen

száma lehet az emberfának, de több is. Az ánygi-kámnak az ura bádogos, az fábrikat nekem egy kosár ien plét. Annyi van belüle, hogy köcsönbe is adogatlatok belüle a szomszédéknak. Osztán minden fertáj órában vátoगतjuk a számot, akár az mosojgát.

A nagysága: Érdekes! De mit használ az ma-guknak, mikor még mindig ott áll a rendőr, akinek a vásároló panaszkodhat és aki azután felírja magukat?

Kata néni (felkacag): A rőndér? No, azt les-heti a nacsága. A' mmég ha itt áll, akkó is alszik, mostani időbe pedig cuculistákat, vagy mia csudát silbakol a lekem mind egy szálíg. Azoktul ugyan elvihettyük akár a toronyajját is.

A nagysága: Jó, jó, de elvégre rendnek mégis csak kell lenni. Azt nem szabad mégse kijátszani.

Kata néni: Lesz is rend, ha a nacságák rőn-dősen visellik magukat. Amejik nacsága nem sza-val sokat, csak vásárol és ideái a pézt, annak kutya-baja lesz ezután is...

A nagysága: Szép magatóll!
Kata néni: ... Aki pedig soká járattya azt a kipuderozott, körülfőstött szját, osztán a szegény ember keresettyit irigyl, annak maj odaóvassuk ezu-tán is az irást, aki sok puccoskodó szent angyalát...

A nagysága (sietve menekül és nem hallja a többi.)

IRODALOM.

A Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár március 15-én kiadott 6. számában két önálló kézikönyv nyer befejezést. Az egyik Hor-váth Kálmán selymecbíányai rendőrkapitány »A közi-gazgatási hatóságok elé utalt kihágási ügyek és az ezekben való eljárás,« melynek gyakorlati használ-hatóságát az is biztosítja, hogy a kihágásokról betü-soros tárgymutató van a kézikönyvhez csatolva. A másik befejezett mű Constantin Pál nagytapolcsányi szolgabírónak »Közigazgatási Repertoriuma,« melyet szakkörökben a legnagyobb elismeréssel fogadtak. A főlapon számos szakszerű kérdésre adnak feleletet és Popovics Dénes, a hunyadmegyei jegyző-egyleti elnök a községi vagyonkezelésről értekezik. A »Döntvénytári részben,« mely ezuttal is gazdag és változatos, számos elvi határozatot találunk a gazda-sági és munkás-cselédpénztári, halászáti ügyekben; továbbá közigazgatási bírósági elvi kijelentéseket a jegyzői nyugdíjhátralékok visszatérítése, a jövedelmi adók kivetésénél a levonásokra, valamint illeték-ügyekben.

A »Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár« április 1-én kiadandó hetedik szá-mában Vilsinszky Károlynak egy nagyszabású monog-rafiája veszi kezdetét. »A községi könyvtelről« melyet a legkiválóbb szakértőik ajánltak kiadásra. A »Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár« előfizetési ára egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona, 1 óra 1 korona. Az előfize-tési díjakat legcélszerűbb postai utalványon a szer-kesztő és kiadó címére: Dr. Dolencz József ügyvéd Budapest, VIII., József-körút 74. sz. a. — postai utalványon beküldeni. Mig a készlet tart, az 1905. évi első évfolyam teljes példányai is kaphatók. Köve 20 korona, füzve 12 korona. Mutatványszámokat szivesen küldenek az érdeklődőknek.

KÖZGAZDASÁG.

A Triesti Általános Biztosító Társaság (ASSICURAZIONI GENERALI)

f. é. március hó 17-én tartott 74-ik közgyűlésén terjesztet-tek be az 1905. évi mérlegnek.

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1905. december 31-én érvényben volt **életbiztosítási tőkeösszegek** 771.879,007 korona és 54 fillért tettek ki és az év folya-mán bevett díjak 35.489,533 korona és 24 fillért rugták. Az **életbiztosítási osztály díjtartaléka** 18.739,255 korona 97 fillérel 209.076,662 korona 98 fillére emelkedett.

A **tűzbiztosítási ágbán**, beleértve a **betörés-lopás elleni és tűkörüveg-biztosítást** a díjbevétel 14,429,413,117 korona biztosítási összeg után 23,671,911 korona 75 fillér volt miből 8,903,497 korona 38 fillér viszontbiztosításra fordított, ugy, hogy a tiszta díjbevétel 14,768,414 korona 37 fillére rugott, mely összegből 10,464,043 korona 40 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vite-tett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 94,667,902 korona 96 fillér.

A **szállítmánybiztosítási ágbán** a díjbevétel kitétt 3.833,502 korona 39 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.552,290 korona 37 fillére rugott.

Károkkért a társaság 1905-ben 30.285,711 korona 02 fillért folyósított, Ehhez hozzáadva az előbbi években telje-sített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 827.976,227 korona és 40 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki.

A **nyereség tartalékok** közül, melyek összesen 26.999,096 korona 73 fillére rugnak, különösen kiemelend-ők: az alapszabály szerint **nyereségtartalék**, mely 5.250,000 koronát tesz ki, az **értékpapírok árfolyamgidozósára** alakított tartalék, mely a 3.729,624 korona 17 fillér külön **tartalékkal együtt** 19.206,875 korona 73 fillére emelkedett, továbbá felmentendő a 160,000 koronára rugó **kétes köve-telések tartaléka** és a 911,110 korona 50 fillérnyi ingatlan tartalék. Ezeken kívül fennáll még egy 1.471,110 korona 50 fillért kitevő **tartalék**, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első-rangu értékekben van elhelyezve, az idei áttutalások folytán 247.497,914 korona 42 fillérről **270.052,078 korona 64 fillére** emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve.

1. Ingatlanok és jelzálog köve-telések	43.258,594	korona	47	fillér.
2. Életbiztosítási kötvényekre adott köcsönök	21.221,765		52	
3. Letéteményezett értékpapi-rokra adott köcsönök	1.354,419		—	
4. Értékpapírok	185.300,903		34	
5. Tárcá váltók	707,151		55	
6. Részvényesek biztosított adósevelei	7.350,000		—	
7. Bankoknál levő rendelke-zésre álló követelések, kész-pézt és az intézet követe-lései, a hitelezők követelé-seinek levonásával	10.859,244		76	
összesen	270.052,078	korona	64	fillér.

Ezen értékekből **58.5 millió korona magyar érté-kekre esik.**

Bármily állásu, foglalkozásu

uriemberek

szép keresethez juthatnak helyben és vidéken, ha a Pesti hazai Taka-rékpénztári és minden egyéb sors-jegyeknek csekély fizetések ellenében eladásánál közreműködik.

Braun Susztáv

bankháza

Budapest, Szabadság-tér 5.

5150/1906. kig. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak folyó évi március hó 17-én kelt 22406/IX-2 számú kör-rendeletét folytán közhírré tétetik, hogy a gödöllői állami méhészeti gazdaságban az 1906. év folyamán hat időszakban fog tartatni, a következő beosztás mellett:

Május hó 1—21 földmives kisgazdák, május hó 22-junius hó 11-ig erdőőrök; június hó 15—28-ig lelkészek; július hó 1—21 és július hó 24-től augusz-tus hó 13-ig néptanítók; végre augusztus 18—31-ig uók számára.

Céljuk ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint, hogy a méhkaptároknak és méhészetek segédeszközöknek házilag való elké-szítését is megtanulják.

Mindenik tanfolyam hallgatói annak tartama alatt teljes ellátásban díjtalanul részesülnek és ezen-kivül azok részére, kik pályázati s a magy. kir. állam-vasutaknak a távolsági forgalom 7—16 vonalszakasza között levő valamelyik állomásáról jönnek, a személy és vegyes vonatok III-ik kocsisztyályaiban érvényes féláru menetjegyváltására jogosító igazolvány külde-tik, melynek ára a visszautazás költségeivel együtt a tanfolyamról való elutazásakor fog megtérítettni. Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel.

A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy 1 koronás bélyegjeggyel ellátott folyamodványukat, melyben a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételtüket kérelmezik, a magy. kir. földmivelés-ügyi miniszterhez címezve fölöttes hatóságuk után a földmivesek és más foglalkozásnak pedig községük előjáróságának ajánlásával ellátva, az illető tanfolyam kezdete előtt legalább egy hónappal nyujtsák be. Baja, 1906. március hó 28.

Dr. Hegedüs Aladár
polgármester.

1594/1906. tkvi szám.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést **dr. Nemes József** bajai ügyvéd által képviselt **Kulicsics József** és **Reiner Lajos** vaskuti lakosoknak, ifj. **Folkmann Jakabné szül. Frank Mária** bajai lakos elleni végrehajtási ügyében 128 korona tőke, ennek 1890. évi január hó 1-től járó 6%-os kamatai 78 kor. 80 fillér eddigi, 18 ko-rona 30 fillér ezuttal és a még felmerülendő költségeknek kielégítése végett az 1881. évi 60. t.c. 144. és a következő §-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó, a bajai kir. járásbírótság terü-letén levő:

a bajai 3407. számú betétben végrehajtást szenvedett nevén I. 1—2. sorsz. alatt felvett 4088. és 4089. hrsz. Istvánmegye Ujsor 219. számú ház és kertre 1462 korona kikiáltási árbán ezennel el-rendeli és annak Baján a tkvi árverési helyiségben 1906. évi április hó 19-ik napjának délutáni 3 óráját kitűzi amidőn a fennebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árveredzők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirokban a kiküldött kezehez tegyék le.

A kir. telekkönyvi hatóság.
Baja, 1906. évi február hó 10-ik napján.

Temmer,
kir. albiró.

4856/1906. kig. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur folyó március hó 10-én 17010. VII. A. 3. számú körren-deletével megbízta Csárics Sándort (lakik Végfalva, u. p. Stridó Zala vm.) hogy a nagyközönségnek gyümölcsészeti és kertészeti feladatok gyakorlati megoldása céljából rendelkezésre álljon.

Nevezett elvállalja gyümölcsösök tervezését, kerti tervek készítését 1 holdig terjedő terü-let után 20 kor., 1 holdtól 10 holdig holdanként 10 kor., 10 holdtól 50 holdig 5 kor. és 50 hold-tól 3 korona árbán gyümölcsösök telepítését, gyü-mölcsfák metszését, kertek kezelését ellátás nélkül 10 korona, ellátással 6 korona napidij és II. oszt. vasut és I. oszt. hajó utiköltség és esetleg kocsi-bér költség felszámítása mellett.

Miről Baja város közönsége a hirdetési tábl-lán a hirdetési táblára kifüggesztendő és a »Bajai Hirlap«-ban közzéteendő ezen hirdetménnyel érte-sítettik.

Baja, 1906. évi március 21-én tartott tanács-ülésből.

Dr. Hegedüs Aladár
polgármester.

Csak „SICULIA“ névvel ellátott üvegek valódiak.

A málnási **SICULIA** forrásvíz
a sós savanyuvizek királya.

Sziklarétegeken átfurt artzi-forrás. A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azon-nal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyaghurutos bántalmak ellen.

Korányi, Kéty, Tauszk, Riegler tanár urak szak-véleményei a MÁLNÁSI

SICULIA

forrást a kontinens legdusabb természe-tes alkallikus sós savanyuviznek minősítik.

Főraktár Baja és vidéke részére:
STAMPFL JENŐ
fűszerkereskedésben.

Ugyszintén minden bel- és külföldi ásvány-vizek legelőnyösebb árakon kaphatók.

4852—36/1906. kig. közgy. szám.

Hirdetmény.

A városi közkórház építkezéséből folyólag a művezető póttiszteltdij, továbbá több városi tiszt-viselő és alkalmazott jutalmazása címén megsza-vazott 2250 korona összegnek a városi letétpénztár-ból előlegezendő és a házi pénztár által 1907. és 1908-ik évben visszatérítendő ideiglenes kölcsön terhére történt utalványozása tárgyában közérdeklő határozat hozatott.

Mely határozat az 1886. évi XXI. t.c. 5., 7. és 8. §-ai értelmében azzal hirdettetik meg, hogy ellene a meghirdetéstől számítandó 15 nap alatt e város polgármestere utján a m. kir. belügyminiszter urhoz fellebbezés nyujtható be.

Baja város törvényhatósági bizottságának 1906. évi március hó 24-én tartott közgyűléséből.

Dr. Hegedüs Aladár
polgármester.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióának bizonyult háziszor, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalom-csillapító szernek bizonyult **köszvényél, csúznál és meghűléseknél** bedorzásölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevasárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üvege: fogadjunk el, a mely a „Horgony“ védjeggyel és a **Richter** cég-jeggyessel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyszólván minden gyógy-szertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapesten.**

Richter gyógyszerertára
az „Arany oroszlánhoz“, **Prágában,** Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapiszéküldés.

19268/14/1906. H. M. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

Gróf Reichenbach-Lessonitz Vilmos által rokkant tengerészek segélyezésére létesített alapítványra.

A trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnokság pályázatot hirdet a fentnevezett alapítvány jövedelméből 1906. évi január 1-től számíthatólag adományozandó egy, évi 100 korona segélydíj élvezetével járó alapítványi helyre.

Ezen alapítványra elsősorban az 1864-ik évi május hó 9-iki helgolandi tengeri ütközetben rokkanttá váltak, valamint az ugyanezen alkalommal elesettek özvegyei és árvái, ilyenek hiányában valamely későbbi tengeri ütközetben rokkanttá váltak, illetőleg elesettek özvegyei és árvái bírnak igényrel.

Felhívtnak tehát az igény jogosultak, hogy a szükséges igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványaikat folyó évi április hó 9-éig a trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnoksághoz nyújtják be.

A folyamodó szegénységi vagy helyhatósági bizonyítvánnyal tartozik igazolni, hogy vagyontalan, szegény és segélyre szoruló.

**Törlesztéses kölcsönök
födbirtokokra.**

A magas kamatláb dacára kieszközlők kölcsönöket födbirtokokra

**a régi olcsó
kamatláb mellett.**A kölcsönök azonnal folyósíttatnak **készpénzben.**

Felvilágosítással készséggel szolgál

Schäffer Vilmosbankegyesületi igazgató
SZEGEDEN.**Trieszti Általános Biztosító Társaság****(ASSICURAZIONI GENERALI)****Budapest, V., Dorottya-utca 10 szám.**

A »Közgazdaság« rovatban közöljük a TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, aki e célból hozzáfordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg-, betöréses-lopás- és harangtörés és repedés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar jég- és viszontbiztosító r.-t.“, valamint baleset elleni biztosításokat az „Első o. általános baleset elleni biztosító társaság“ számára.

A bajai főügynökség:

Bajai Kereskedelmi- és Iparbank.**Kovács műhely**

szerszámostól eladó vagy bérbe adandó.

Bővebbet **Szarka utca 32 sz.****Szöllővessző!**

A világhírű

Deleware

adja a legjobb bort!

Oltani, permetezni nem kell!!

A szőlészet kincse.

A phyloxerának ellentálla!!!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres Delaware vessző

eladás.

Cím:

Szigyártó és Jakáts

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Szeged. Központi iroda: Felső-Szeged.

(Somogy megye.)

Szatócs-üzlet

kismértékbeni italmérés-

sel, lakással és hozzávaló

telekkel **Dunaszekcsőn****haszonbérbe adandó.**

Cím a kiadóhivatalban.

KOLLÁR A. BAJA

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-, ÉS RAJSZERKERESKEDÉSE,

KÖNYVNYOMDÁJA ES KÖNYVKÖTÉSZETE,

A »BAJAI HIRLAP« KIADÓHIVATALA.

Mindennemű könyvnyomdai munkák, ugymint: könyvek, folyóiratok, bál- és lakodalmi meghívók, eljegyzési kártyák, névjegyek, számlák, levélpapírok, levélborítékok, körlevelek, gyászjelentések, árjegyzékek, falragaszok, stb. a legizlésebb és diszes kivitelben készíttetnek.

Községi-, közigazgatási- és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.

Előfizetések bármely heti vagy napilapokra, valamint külföldi folyóiratokra az eredeti áron vétetnek fel.

Minden bárhol megjelent és hirdetett művek a boltiáron megszerezhetők.

Ugyszintén azok a legkedvezőbb részletfizelésre is szállíttatnak.

Bármilyen könyvnyomdai munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Hirdetések a Bajai Hirlap részére a legolcsóbb áron vétetnek fel.